

Lausunto

15.02.2021

Asia: VN/12528/2019

Lausuntopyyntö osallisuustyöryhmän vammaispalvelulainsäädännön uudistusta koskevista ehdotuksista

Lausunnonantajan tausta

1 Lausunnonantaja on

-

Mikä

-

Työryhmän ehdotukset kokonaisuutena

2. Voidaanko työryhmän ehdotuksilla vahvistaa vammaisten henkilöiden osallisuutta heitä koskevien palveluiden asiakasprosesseissa? (Raportin luku 2, s. 14-47)

-

Vapaamuotoiset perustelut

Osallisuustyöryhmän loppuraporttiin kirjatut ehdotukset tukevat vammaisten henkilöiden itsemääräämisoikeutta ja osallisuutta heitä koskevassa palveluiden suunnittelussa. Ehdotukset ovat linjassa YK:n vammaissopimuksen yleisen tavoitteen kanssa vammaisten henkilöiden osallistamisesta heitä koskevien asioiden suunnittelussa ja päätöksenteossa, ja tukevat vammaisten henkilöiden mahdollisuutta toimia yhteiskunnassa yhdenvertaisesti muiden kanssa. YK:n vammaisyleissopimuksen hengen mukaista on itsenäisen suoriutumisen muuttaminen itsenäiseksi elämäksi. Ehdotusten toteuttamisen onnistumiseksi on tärkeää varmistaa, että vammaisten henkilöiden osallisuuden lisäämiseksi on riittävä ja tarkoituksenmukaista viranomaisosaamista.

On kannatettavaa, että asiakkaan näkemyksen mukainen palvelujen toteuttamistapa on ensisijainen ja siitä poikkeavan päätöksen perustelut on kirjattava. Ottaen huomioon, että vammaisten

henkilöiden palvelutarve on usein jatkuva, työryhmän ehdotus palvelupäätösten jatkuvuudessa on kannatettava.

Vammaisen henkilön osallisuuden toteutumiseksi on välttämätöntä, että henkilöllä on mahdollisuus kommunikoida hänelle parhaiten sopivalla tavalla. Ehdotettu lisäys asiakkaan läheisen näkemyksen huomioimisesta asiakassuunnitelmaa laadittaessa on tärkeää silloin, kun vammaisen henkilö ei itse pysty ilmaisemaan näkemystään.

Vammaiselle henkilölle on annettava päätöksenteon ja osallisuuden tukemiseksi riittävästi tietoa niistä palveluista, jotka voisivat hänen tilanteeseensa soveltua. Tämä korostuu erityisesti silloin, kun henkilöllä ei ole aikaisempaa kokemusta kyseessä olevista palveluista. On kannatettavaa, että vammaisille henkilöille taataan mahdollisuus asiakassuunnitelman tarkistamiseen tarvittaessa esimerkiksi olosuhteiden ja tarpeiden muuttuessa.

3. Voidaanko työryhmän ehdotuksilla vahvistaa vammaisten henkilöiden oikeutta yksilöllisiin tarpeisiin perustuviin palveluihin? (s. 14-47)

-

Vapaamuotoiset perustelut

-

1 § 1 momentin 3 kohta

4. Kannatatteko ehdotettua muotoilua, jonka mukaan lain tarkoituksena olisi tukea vammaisen henkilön itsenäistä elämää ja itsemääräämisoikeuden toteutumista? Rauenneessa hallituksen esityksessä käytettiin termiä itsenäinen suoriutuminen itsenäisen elämän sijaan. (s. 14)

-

Vapaamuotoiset perustelut

-

1 § 1 momentin 4 kohta

5. Kannatatteko vammaisen henkilön edun lisäämistä palvelujen turvaamista koskevaan kohtaan? (s. 14)

-

Vapaamuotoiset perustelut

-

1 §:n perustelut

6. Kannatatteko 1 pykälän perusteluihin tehtyjä muutosehdotuksia? (s. 19-27)

-

Vapaamuotoiset perustelut

-

3 §:n 3 momentti

7. Kannatatteko lisäysehdotusta, jonka mukaan vammaisella henkilöllä olisi oikeus käyttää hänelle soveltuvaa kommunikointikeinoa hänen osallisuutensa ja osallistumisensa tukemiseksi? (s. 15)

-

Vapaamuotoiset perustelut

-

8. Kannatatteko lisäysehdotusta, jonka mukaan vammaista henkilöä olisi tarvittaessa tuettava tiedon saannissa sekä oman mielipiteen muodostamisessa ja ilmaisemisessa? (s. 15)

-

Vapaamuotoiset perustelut

-

3 §:n perustelut

9. Kannatatteko 3 pykälän perusteluihin tehtyjä muutosehdotuksia? (s.27-32)

-

Vapaamuotoiset perustelut

-

4 § Palvelutarpeen arviointi ja asiakassuunnitelma

10. Työryhmä ei ehdottanut palvelutarpeen arviointia ja asiakassuunnitelmaa koskevaan pykälään muutosta. Oletteko samaa mieltä siitä, että muutosta ei tarvita (s. 15)

-

Vapaamuotoiset perustelut

-

4 §:n perustelut

11. Kannatatteko 4 pykälän perusteluihin tehtyjä muutosehdotuksia? (s. 32-35).

-

Vapaamuotoiset perustelu

-

5 § 1 momentti

12. Kannatatteko ehdotusta siitä, että vammaisen henkilön palveluja koskevat päätökset olisi tehtävä toistaiseksi voimassa oleviksi tietyin edellytyksin? (s. 16)

-

Vapaamuotoiset perustelut

-

13. Ovatko määräaikaisen päätöksen edellytykset, joiksi ehdotetaan henkilön omaa etua, yksilöllistä tilannetta tai palvelun luonnetta, määritelty tarkoituksenmukaisesti? (s. 16)

-

Vapaamuotoiset perustelut

-

5 § 2 momentti

14. Kannatatteko ehdotusta siitä, että asiakkaan esittämästä avun ja tuen tarpeesta tai palvelun toteuttamistavasta voitaisiin poiketa vain perustellusta syystä, joka olisi kirjattava päätökseen? (s.16)

-

Vapaamuotoiset perustelut

-

5 § 3 ja 4 momentit

15. Kannatatteko vammaisen henkilön perheen ja läheisten tukemista koskevia ehdotuksia? (s. 16)

-

Vapaamuotoiset perustelut

-

16. Kannatatteko 5 pykälän perusteluihin tehtyjä muutosehdotuksia? (s.35-44)

-

Vapaamuotoiset perustelut

-

36 § Palvelutarpeen arviointi

17. Kannatatteko palvelutarpeen arviointia koskevaan pykälään tehtyjä muutosehdotuksia? (s. 17)

-

Vapaamuotoiset perustelut

-

18. Kannatatteko 36 pykälän perusteluihin tehtyjä muutosehdotuksia? (s.44-45)

-

Vapaamuotoiset perustelut

-

39 § 1 momentti

19. Kannatatteko ehdotettua lisäystä, jonka mukaan asiakassuunnitelma olisi laadittava yhdessä asiakkaan ja tarvittaessa omaisen, läheisen tai muun asiakkaan edustajan kanssa? (s. 18)

-

Vapaamuotoiset perustelut

-

39 § 2 momentti

20. Kannatatteko ehdotettua lisäystä siitä, että asiakassuunnitelma sisältäisi asiakkaan ja tarvittaessa asiakkaan läheisen ehdotuksen palveluiden tuottamistavasta, jolla voidaan parhaiten vastata asiakkaan tarpeisiin? (s.18)

-

Vapaamuotoiset perustelut

-

21. Kannatatteko ehdotusta, että pykälään lisättäisiin arvio asiakkaan vahvuuksista ja voimavaroista sekä toimintakyvystä? (s.18)

-

Vapaamuotoiset perustelut

-

22. Kannatatteko ehdotettuja lisäyksiä asiakkaan läheisen näkemyksen huomioon ottamisesta asiakassuunnitelmaa laadittaessa? (s. 18)

-

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

39 §:n perustelut

23. Kannatatteko 39 pykälän perusteluihin tehtyjä muutosehdotuksia? (s. 45-46)

-

Vapaamuotoiset perustelut

-

Miettinen Maija

Valtakunnallinen sosiaali- ja terveysalan eettinen neuvottelukunta ETENE